

ZUID-GEWINA.

Verslag van de voorjaarsvergadering 1968.

De voorjaarsvergadering vond plaats op zaterdag 30 maart 1968 in het Museum van de Wetenschappen te Gent .

De voorzitter verwelkomde de aanwezige leden en in het bijzonder erelid Dr. P.H. Brans (Rotterdam). Hij verontschuldigde Mevr. Dr. van Cittert Eymers wegens de Universiteitsdag te Utrecht, Apot. R. Van den Heuvel wegens dienst. Dr. A. Evrard die in Afrika vertoefde met een onderwijsopdracht. Vervolgens deelde de voorzitter het overlijden mede van Apotheker Jef Supply van Kortrijk. Hiermede ontviel voor de tweede maal een lid aan het Genootschap.

Het verslag van de vorige vergadering alsook het jaar- en kasverslag werden voorgelezen en goedgekeurd.

Het woord werd vervolgens verleend aan Drs. J.W. van Spronsen (Den Haag) voor zijn lezing: Lothar Meyer, ontdekker van het periodiek systeem 1868-1968: Er zijn zes onafhankelijke ontdekkers van het periodiek systeem der chemische elementen aan te wijzen. In chronologische volgorde: Béguyer de Chancourtois (1862), Newlands (1864), Odling (1864), Hinrichs (1867), Meyer (1868) en Mendeljeef (1869). Van hen hebben de laatste twee de meeste bekendheid gekregen, deels omdat zij chemiehoogleraar waren en in hun colleges in de anorganische chemie systematisering wilden brengen, deels omdat zij beiden de consequenties van hun ontdekking het scherpst zagen. De voorgeschiedenis ving in 1817 aan met de ontdekking door Döbereiner van zijn eerste elemententriade. Decennia lang kwam de uitbreiding van de numerieke relaties tussen de atoomgewichten van elementen met analoge eigenschappen niet op gang. Toen echter in 1857 door zowel Dumas als Odling een zgn. horizontaal verband tussen de elementen ontdekt werd, liet de ontdekking van een universeel elementensysteem niet zo lang meer op zich wachten. Lothar Meyer, geboren in 1830 te Varel bij Oldenburg, kreeg eerst een universitaire medische opleiding die met een doctoraat bekroond werd, maar waarvan hij de resultaten nooit in praktijk bracht. Gefascineerd door het gasonderzoek van Bunsen koos Meyer de chemie als zijn hoofdstudie-object. Door het chemiecongres te Karlsruhe in 1860 met de belangrijkste problemen der theoretische chemie geconfronteerd kon hij al spoedig zijn belangrijk werk « Die modernen Theorien der Chemie » uitgeven, waarin hij de hypothese van Avogadro en de atoom — en molecuultheorie centraal stelde. Bij de voorbereiding van de tweede druk van dit boek in 1868 ontdekte Meyer het periodiek systeem, welke ontdekking hij pas in 1870 openbaar maakte. Hiermede verspeelde hij in de ogen van Mendeljeef zijn prioriteit daar deze in 1869 een artikel in de Russische taal aan het periodiek systeem wijdde. Dit artikel kende Meyer niet, wel een kort uittreksel ervan in de Duitse taal, doch zijn ontdekking had hij in wezen vóór deze kennisname gedaan. Niettegenstaande ontbrandde een hevige prioriteitsstrijd waarin Meyer en Mendelejeef elkaar over en weer verwijten toeslingerden waarvan onderstaande één van de meest karakteristieke is. Mendelejeef zei o.m.: « Auf einen Brief hätte ich mit einem Brief geantwortet, auf die Abhandlung antworte ich mit einer Abhandlung, auf Tafeln mit Tafeln, auf 1870 mit 1869, auf December mit März und

August (Meyer's publicatie is n.l. december 1869 gedateerd), weil ich die von einem so berühmten Gelehrten, wie L. Meyer, gemachten Ansprüche für nichts anderes, als einen Irrthum halten kann ». Toch heeft Meyer, trouwens evenals Mendelejev, nog tijdens zijn leven de eer gekregen ontdekker van het periodiek systeem beschouwd te worden. Ook na zijn dood werden er nog enkele herdenkingen gehouden o.a. bij de viering van zijn 100-ste verjaardag, met het aanbrengen van een plaquette aan zijn geboortehuis. Nu viëren we het honderdjarig bestaan van Meyer's periodiek systeem der chemische elementen.

Prof. Dr. P. van Oye belichtte daarna het leven en het werk van enkele Biologen aan de Universiteit te Gent.

Prof. Dr. P. Bockstaele, zopas terug uit Congo, waar hij als gastprofessor aan de Universiteit Lovanium gedurende de maand maart lessen gaf over geschiedenis van de wetenschap, deelde zijn indrukken mede, die hij ginds met de studenten had opgedaan. Afgezien van het feit dat de Congoese studenten weinig notie hebben van verleden en geschiedenis, vielen de ervaringen die hij er had opgedaa zeer gunstig uit in hun voordeel.

Een film over edelgassen werd hierna vertoond en gezien het gevorderd uur werd de vergadering hiermede besloten.